

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«ІСТОРІЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА»**

**Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка**

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «4» вересня 2023 р.**

Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Історія образотворчого мистецтва
Викладач (-і)	Гнатюк Михайло Васильович
Контактний телефон Викладача	0979060073
Е-mail викладача	mychailo.hnatyuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	9 кредитів ЄКТС, 270 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Для усестороннього професійного розвитку художника-педагога важливим є набуття знань з історії образотворчого мистецтва. Лекційний матеріал допоможе студентам у формуванні та розвитку естетичної основи їхньої практичної діяльності; розширить межі творчих зацікавлень та вподобань; сприятиме розумінню філософії мистецтва багатьох століть.</p> <p>На практичних заняттях та у самостійній роботі студенти набувають навички опису та аналізу, методів роботи, завдяки яким ідентифікується художній твір або творчість митців згідно стильового напрямку та періоду. Вивчення навчальної дисципліни сприяє розумінню розвитку культурних процесів важливих для сучасних духовних потреб суспільства. Історична обумовленість змісту й форми мистецьких творів залежно від зміни соціальних умов виконує важливу виховну функцію.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою вивчення дисципліни є набуття необхідних знань та навичок дослідження мистецьких процесів, що відбувались на протязі віків.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є формування у студентів здатності самостійно проводити аналіз мистецьких творів, періодів, явищ, розкривати їхній зміст, робити висновки, працювати з першоджерелами. Окреслене коло питань сприятиме засвоєнню та набуттю професійних навичок студентами, що навчаються за спеціальністю – 014 «Середня освіта».</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • історію виникнення та розвитку видів і жанрів образотворчого мистецтва, національних і світових стилів в архітектурі, декоративно-прикладному мистецтві і дизайні, їх зв'язок з культурними досягненнями народів, мати розуміння традиції, естетичної самоідентифікації; • світоглядні орієнтації і компетентності для потреб творчої самореалізації, духовного розвитку і вдосконалення в процесі опанування загально людськими цінностями; • творчість яскравих представників різних поколінь, шкіл та напрямків; • мистецтвознавчу термінологію, актуальні проблеми мистецької освіти тощо. <p>вміти :</p> <ul style="list-style-type: none"> • проводити аналіз творів образотворчого мистецтва та творчості видатних художників, використовувати спеціальні художні терміни (словниковий запас) в процесі проведення бесід; • виявляти характерні стильові, композиційні, технічні особливості у творах образотворчого мистецтва; • досліджувати мистецькі явища та писати наукові повідомлення; • укладати конспекти уроків з різних тем і розділів програми; • планувати позакласну і позашкільну роботу з історії мистецтва; 	

•використовувати набуті знання в професійній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі образотворчої та освітньої діяльності, які вимагають достатнього інтелектуального потенціалу, а також поглибленого рівня знань та вмінь інноваційного характеру.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ - у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у сучасному полікультурному просторі.

ЗК 4. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти соціально відповідально, толерантно та коректно.

Фахові компетентності

ФК 7. Здатність планувати процес навчання образотворчого мистецтва у загальноосвітній школі та у позашкільних закладах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вміння вирішувати нестандартні проблем та завдань в галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що потребують інтегрованих знань застосування певних теорій і методів відповідної науки.

ПРН 2. Вміння провадити урочну (класну) та позаурочну діяльність з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

ПРН 9. розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування навичок художньої самоосвіти розвинену особистість.

ПРН 13. Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні можливості, спонукати до самореалізації та самовдосконалення

ПРН 14. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості вивчення учнями образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	80
Практична робота	10
Самостійна робота	270

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
3, 4	014 «Середня освіта»	2	нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Модуль 1. Зарубіжне образотворче мистецтво і архітектура			
Тема 1. Історія мистецтва як наукова дисципліна. Класифікація й особливості видів та жанрів (архітектура, скульптура, живопис, ДПМ)	2		2

Тема 2. Найдавніше мистецтво та його періодизація. (Епоха стародавнього Єгипту)	2		2
Тема 3. Загальна характеристика мистецтва античного світу	2		2
Тема 4. Мистецтво стародавньої Греції: архітектура, скульптура	2		4
Тема 5. Мистецтво стародавнього Риму: типи споруд та їх історія	2		4
Тема 6. Мистецтво сереньовіччя: Візантія і романське мистецтво	2		4
Тема 7. Готичне мистецтво (архітектура, скульптура – художні і конструктивні особливості)	2		4
Тема 8. Періодизація й художні особливості архітектури і мистецтва епохи Відродження – визначні митці та їхні твори	2	2	6
Тема 9. Мистецтво Західної Європи XVII ст.	2		6
Тема 10. Мистецтво архітектури і скульптури доби бароко і рококо	2		4
Тема 11. Мистецтво живопису доби бароко – провідні майстри	2		4
Тема 12. Архітектура і садово-паркове мистецтво періоду класицизму	2		4
Тема 13. Основні тенденції в мистецтві XVIII ст.	2		4
Тема 14. Європейське мистецтво першої половини XIX ст.	2		4
Тема 15. Мистецтво Західної Європи XIX ст.	2		4
Тема 16. Мистецтво художників-імпресіоністів і постімпресіоністів	2	2	4
Тема 17. Стиль модерн у європейському мистецтві	2		4
Тема 18. Модерні течії в європейському малярстві I пол. XX ст.	2		4
Тема 19. Провідні тенденції у архітектурі й дизайні XX ст.	2		4
Тема 20. Новітні течії у європейському мистецтві II пол. XX ст. Мистецтво модернізму та авангардизму	2	2	4
Модуль 2. Мистецтво України			
Тема 21. Періодизація мистецтва України від найдавніших часів	2		4
Тема 22. Античне мистецтво Північного Причорномор'я (архітектура, скульптура, ДПМ)	2		4
Тема 23. Архітектура і мистецтво періоду епохи Трипільської культури (житла, кераміка, ткацтво, орнаменти та їх семантика)	2		4
Тема 24. Скіфо-сарматське мистецтво. Звіриний стиль.	2		4
Тема 25. Мистецтво стародавніх східних слов'ян і художня культура Київської Русі періоду прийняття християнства	2		4
Тема 26. Найвизначніші пам'ятки архітектури, скульптури, живопису і ремесла Київської Русі	2		4
Тема 27. Архітектура, скульптура і художні ремесла періоду Галицько-Волинського князівства	2		4
Тема 28. Екскурсія музеями (поїздка до Галича)	2		4
II семестр			
Тема 29. Українське мистецтво доби Ренесансу (II пол. XIV – I половина XVII). Творці П'ятницького, Святодухівського і Богородчанського іконостасів.	2		4
Тема 30. Мистецтво і художня культура України XVII – XVIII ст. (Епоха Просвітництва і козацько-гетьманська доба)	2		4
Тема 31. Класицизм і романтизм в українському мистецтві кінця	2		4

XVIII – першої половини XIX ст.			
Тема 32. Життя і творчість художника і поета Тараса Шевченка	2		4
Тема 33. Мистецтво кінця XIX – початку XX ст. Художні особливості модерну в Україні.	2		4
Тема 34. Творчість видатних галицьких митців XX століття – випускників провідних мистецьких шкіл та академій	2		4
Тема 35. Видатні скульптори кінця XIX-XX ст. та їхні твори	2		4
Тема 36. Образотворче мистецтво України у контексті художньої культури XX ст. на Батьківщині і закордоном	2		6
Тема 37. Народне мистецтво Покуття, Гуцульщини, Лемківщини та інших регіонів України	2	2	4
Тема 38. Видатні художники-графіки – ілюстратори літератури	2		4
Тема 39. Сакральне мистецтво України періоду Незалежності	2		4
Тема 40. Сучасні мистецькі тенденції та стан художньої освіти	2	2	2
Разом	80	10	180

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – екзамен у I і II семестрах Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 10 балів, Екзамен – 50 балів, Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 40 балів.
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 25 балів, Тестові завдання – 20 балів, Самостійна робота – 25 балів.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 10 балів.
Умови допуску до екзаменів	Відвідування занять та виконання завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен; Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня

2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.
4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Арнольд Д. Коротка книжка про мистецтво / перек. Світлана Орлова. Харків: Фабула, 2021. 192 с.
2. Білозуб Л.М. Історія мистецтв: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Дизайн» освітньо-професійної програми «Графічний дизайн». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 148 с.
3. Бірюльов Ю. Львівська скульптура від раннього класицизму до авангардизму (середини XVIII – середини XX ст.). Львів: Априорі, 2015. 538 с.: іл.
4. Бірюльов Ю. Мистецтво львівської сецесії. Львів: «Центр Європи». 2005. 184 с., 385 іл.
5. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв / Пер. з англійської. Київ: Махаон-Україна, 2008. 512 с.: іл.
6. Демідко О. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Київ: Ліра-К, 2021. 182 с.
7. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Курс лекцій для студентів спеціальності 034 Культурологія / Укладач: О. Демідко. Київ: Видавництво К-Ліра, 2021. 182 с.
8. Історія українського мистецтва : в 6 томах / За ред. М. Бажана. Київ: 1966-1968.
9. Кравченко Я. О. Історія зарубіжного мистецтва: навч.-метод. посіб. Черкаси: ЧНУ ім. Б.Хмельницького, 2009. 84 с.
10. Панфілова О.Г., Рублевська Н.В., Тарасюк І.І. Історія зарубіжного мистецтва: навчально-методичний посібник. Ч. 1 Тернопіль: ТНПУ, 2016. 133 с.
11. Петрушенко В. П., Пинда Л. А., Повторєва С. М. та ін. Культурологія: Навч. посібн. для ст. вищ. навч. закл. I-IV р. ак. 3-тє вид., перероб. і допов. / За заг. ред. проф. В. М. Пічі. Львів: «Магнолія 2006». 2009. 375 с.
12. С'юзі Ходж Коротка історія мистецтва / перек. Павло Мигаль. Львів: Видавництво Старого Лева. 224 с.
13. Савченко О. І. Історія образотворчого мистецтва: навч.-метод. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2006. 50 с.
14. Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу. 2-ге в-ня. Київ: АТ «Друга рука» МП «Фенікс», 1993. 550 с.
15. Тимків Б. М. Мистецтво України та діаспори: дерево різьба сакральна й ужиткова. Івано-Франківськ: Нова зоря, 2010. 312 с., іл.
16. Трегубов К. Ю., Макуха О. В. Історія мистецтв: навч. посіб. Полтава: ПолтНТУ, 2015. 151 с.
17. Українське мистецтво. Навч. посібн.: У 3 ч. Ч.-1. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Львів: Світ, 2003. 256 с. + 16 вкл. іл.
18. Українське мистецтво. Навч. посібн.: У 3 ч. Ч.-2. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Львів: Світ, 2004. 268 с. + 80 вкл. Іл.
19. Українське мистецтво. Навч. посібн.: У 3 ч. Ч.-3. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Львів: Світ, Світ, 2005. 268 с. + 80 вкл. іл
20. Фартінг Стівен Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / перек. Катерина Грицайчук, Юрій Єфремов, Олена Ларікова, Анатолій Пітик, Юлія Сироїд. Київ: Vivat, 2019. 576 с.
21. Ходж А. Історія мистецтва. Живопис від Джотто до наших днів. Київ: Віват, 2012. 208 с.

22. Художня культура України: Навч. посібник / Л. М. Масол, С. А. Ничкало, Г. І. Веселовська, О. І. Оніщенко / За заг. ред. Л. М. Масол. К.: Вища шк., 2006. 239 с.; іл.
23. Шевнюк О. Л. Історія мистецтв: навчальний посібник. Київ: Освіта України, 2015. 451 с.

Додаткова:

1. Культурологія: Навч. посібник / За заг. ред. докт. іст. наук, професора М. М. Стрішенця. Тернопіль: Астон, 2004. 148 с.
2. Культурологія: Навч. посібник / За заг. ред. Н. М. Юрчак. Тернопіль: Астон, 2008. 200 с.
3. Сотська Г., Шмельова Т. Словник мистецьких термінів. Херсон: Видавництво «Стар», 2016. 52 с.
4. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2003. 216 с.
5. Шмагало Р. Т. Словник митців-педагогів України та з України у світі (1850 – 1950-і рр.). Львів : Українські технології, 2002. 144 с., 176 іл.

Викладач: Гнатюк Михайло Васильович,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну